

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

वन अधिकाऱ्यांकरिता विभागीय परीक्षा

मुंबई, मंगळवार, दिनांक २२ डिसेंबर २००९

[वेळ : दुपारी २-३० ते सायंकाळी ५-३०]

(एकूण गुण—१५०)

पेपर क्रमांक २

फॉरेस्ट लॉ-इंडियन फॉरेस्ट ॲक्ट, वगैरे

(पुस्तकांशिवाय)

सूचना.—(१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

(२) प्रत्येक प्रश्नाचे गुण समासात दर्शविले आहेत.

(३) उत्तरात संबंधित अधिनियम, कलम, नियम इ. नमूद करावेत.

	गुण
१. फरक स्पष्ट करा (कोणतेही पाच) :—	३०
(अ) अभयारण्य व राष्ट्रीय उद्यान	
(ब) जप्ती व सरकारजमा	
(क) प्राधिकृत अधिकारी व वृक्ष अधिकारी	
(ड) खाजगी वन व ग्रामीण वन	
(ई) जमानती व गैर जमानती अपराध	
(फं) संपादित वन व पुनःस्थापित वन	
(ग) प्राणी संग्रहालय आणि सर्कस.	
२. भारतीय वन अधिनियम, १९२७ अंतर्गत राखीव वन घोषित करण्याची पद्धत स्पष्ट करा. (२०० शब्दांत)	३०
३. कोणत्याही दोन उप प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—	३०
(अ) भारतीय वन अधिनियम, १९२७ मध्ये राखीव वनात कोणती कृत्ये मनाई केलेली आहेत ?	
(ब) महाराष्ट्र झालेंटोड (नियमन) अधिनियम, १९६४ कलम २ (फ) प्रमाणे अनुसूचित वृक्षांची नावे त्यांचे शास्त्रीय नावासह लिहा.	
(क) वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२ प्रमाणे शिकार करणे (Hunting) बाबत काय तरतूद आहे, स्पष्ट करा.	
४. कोणत्याही दोन उप प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—	३०
(अ) भारतीय वन अधिनियम, १९२७ अंतर्गत खालील कलमातील तरतुदीबाबत सविस्तर लिहा (कोणतेही पाच) :—	
५२, ६१-अ, ६२, ६३, ६५-अ, ६८, ६९, ७२ व ७९.	
(ब) वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२ अंतर्गत खालील कलमातील तरतुदीबाबत सविस्तर लिहा (कोणतेही पाच) :—	
११, १२, १८, २७, ३३, ३५, ३७ व ५१.	
(क) भारतीय वन अधिनियम, १९२७ अंतर्गत राखीव वनात कोणती कृत्ये नाजामीन (Non-bailable) गुन्ह्यांमध्ये मोडते ?	

५. खालीलपैकी कोणत्याही पाचवर टिप्पणी लिहा :—

३०

- (अ) वन्यजीव सलाहकार मंडल
- (ब) खाजगी वनांचे अधिग्रहण
- (क) तेंदू व्यापारचे नियमन
- (ड) आदिवासी भोगवटदाराचे वृक्षतोड करून त्यापासून मिळणाऱ्या उत्पन्नाचे अधिदान
- (ई) टेक्सीडर्मी
- (फ) केंद्रीय प्राणी संग्रहालय प्राधिकरण (CZA)
- (ग) संरक्षित वन.

६. वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२ अंतर्गत वन्यजीव गुन्हे थांबविणेबाबत काय तरतूद आहे ? जर वन्यजीव गुन्हा घडली तर त्यासाठी शिक्षेची काय तरतूद आहे ? स्पष्ट करा.

३०

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

३०

(अ) राखीव वनातून अवैधरित्या सागवान लाकडाचे भरलेला ट्रक बघितल्यानंतर वनरक्षकाने काय कार्यवाही केली पाहिजे ?

(ब) खालील वन्यजीवांच्या वन्यजीव संरक्षण अधिनियमाप्रमाणे अनुसूचित लिहा :—

(१) मस्क डियर	(२) खेचर	(३) लांडगा
(४) एकशिंगी भारतीय गेंडा	(५) अजगर	(६) करकोचा
(७) वाघ	(८) स्वॅप डियर	(९) लंगूर
(१०) रानटी कुत्रा	(११) चितल	(१२) नीलगाय
(१३) सांबर	(१४) खंड्या पक्षी	(१५) कावळा.

MAHARASHTRA PUBLIC SERVICE COMMISSION**DEPARTMENTAL EXAMINATION FOR FOREST OFFICERS**MUMBAI, TUESDAY, 22ND DECEMBER 2009

[TIME—2-30 P.M. TO 5-30 P.M.]

(Full Marks—150)

PAPER II**FOREST LAW AND INDIAN FOREST ACT, ETC.***(Without Books)**N.B.*—(1) Attempt any *five* questions.

(2) The marks for each question are indicated in the margin.

(3) Quote relevant Acts, Sections and Rules in the answers.

	Marks
1. Distinguish between the following (any <i>five</i>) :—	30
(a) Sanctuary and National Park	
(b) Seizure and Confiscation	
(c) Authorised Officer and Tree Officer	
(d) Private Forest and Village Forest	
(e) Bailable and Non-bailable Offence	
(f) Acquired Forest and Restored Forest	
(g) Zoo and Circus.	
2. Explain in about 200 words the procedure to constitute Reserved Forests under Indian Forest Act, 1927.	30
3. Answer any <i>two</i> of the following :—	30
(a) What acts / activities are prohibited in Reserved Forests as per Indian Forest Act, 1927 ?	
(b) List out the Schedule Trees with their Botanical name as per Sec. 2 (f) of Maharashtra Felling of Trees (Regulation) Act, 1964.	
(c) List out the provision of Hunting as per Wild Life (Protection) Act, 1972.	
4. Answer any <i>two</i> of the following :—	30
(a) Explain the provisions of any <i>five</i> of the following sections under Indian Forest Act, 1927 .—
52, 61A, 62, 63, 65A, 68, 69, 72 and 79.	
(b) Explain the provision of following Sections (any <i>five</i>) under Wildlife Protection Act, 1972 .—
11, 12, 18, 27, 33, 35, 37 and 51.	
(c) Which activities / acts in the Reserved Forests come under non-bailable offence as per Indian Forest Act, 1927 ?	

[Turn over

5. Write short notes on any *five* of the following :— 30
- (a) Wild Life Advisory Board
 - (b) Acquisition of Private Forests
 - (c) Regulation of Tendu Trade
 - (d) Payment of sale proceed to Adivasi Occupant
 - (e) Taxidermy
 - (f) Central Zoo Authority
 - (g) Protected Forests.
6. What are provisions of Prevention of Wildlife Offences under Wildlife Protection Act, 1972 ? Illustrate the penalties to be given if such offences are detected. 30
7. Answer the following :— 30
- (a) What action forest Guard should take if he sees the Truck carrying Teakwood from Reserved Forest illegally ?
 - (b) Classify following into relevant schedules of wildlife (protection) Act :—
 - (i) Musk deer
 - (ii) Indian wild ass
 - (iii) Indian wolf
 - (iv) Indian one-horned rhinoceros
 - (v) Python
 - (vi) Great Indian hornbill
 - (vii) Tiger
 - (viii) Swamp deer
 - (ix) Common langur
 - (x) Wild dog
 - (xi) Spotted deer (Chital)
 - (xii) Nilgai
 - (xiii) Sambar
 - (xiv) Kingfishers
 - (xv) Common crow.
-